

คุณภาพชีวิตในมิติสุขภาพช่องปาก

(Oral health-related quality of life: OHRQoL) ตอนที่ 2

รศ.ทญ.ดร. สุดาตวง กฤษฎาพงษ์

เป้าหมายในงานทันตกรรม คืออะไร

ได้ ยืนอยู่บ่อยๆ นะคะ ทำนี้ทำโนนเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
ถามจริงๆ เอะ คิดเองเออเองหรือเปล่า ได้วัดคุณภาพชีวิตที่
เปลี่ยนไปแล้วหรือ

มีหลายการรักษาณะคะ ทั้งในวงการแพทย์และทันตแพทย์ที่งาน
วิจัยพบว่าไม่ได้ช่วยเพิ่มคุณภาพชีวิตให้กับผู้ป่วย

สิ่งที่ทันตแพทย์ทำเป็นปกติในการประเมินการรักษา (จริงๆ
ทุกขั้นตอนเลยนะคะ ตั้งแต่ การวินิจฉัย การตัดสินใจรักษา และ
การประเมินผล) คือการประเมินในระดับคลินิก หมายถึง การตรวจ
ในปาก ใช้เครื่องมือต่างๆ นานาวัดความต่างๆ นานาในปากผู้ป่วย
พอความต่างๆ นานานั้นเปลี่ยนไป ในทางที่เรากำหนดว่านั่นคือดีขึ้น
เราก็มองว่าการรักษาของเราประสบความสำเร็จ

จริงๆ การวัดคุณภาพชีวิตในมิติสุขภาพช่องปากมันมีอยู่แล้ว
แบบอัตโนมัติในทันตแพทย์ดีๆ ที่ใส่ใจความรู้สึกผู้ป่วยคะ คือ ถาม
เขาถึงปัญหาในการใช้ชีวิตที่มาจากความผิดปกติของปากเขา
และความสำเร็จของงานก็คือ เขาใช้ชีวิตได้ดีขึ้นหลังการรักษาคะ
นั่นแหละ เป้าหมายของงานทันตกรรม

หลายครั้งที่การประเมินทางคลินิกเป็นที่พอใจของทันตแพทย์
แต่ผู้ป่วยไม่เห็นพอใจด้วย ถ้าทันตแพทย์ไม่สนใจแล้ว จบแล้ว
งานฉัน ก็จบเห่นะคะ หรือบางทีทันตแพทย์ประเภท perfectionist
แก่แล้วแก้อีก ขาดไปมิลเดียว ผู้ป่วยโอเคแล้ว ก็ยังทนไม่ได้ คือ
ถ้าความไม่ perfect นั้น มันไม่นำไปสู่ปัญหาบานปลายต่อไป
(ตามหลักฐานงานวิจัยที่น่าเชื่อถือได้นะคะ) ก็ช่างมันบ้างเถิดคะ
เพราะเป้าหมายสำคัญที่สุดไม่ได้อยู่ที่ clinical level แต่ quality of
life level

เวลาประเมินผลการรักษา น่าจะได้กำหนดเป็นมาตรฐานให้ถาม
ผู้ป่วยถึงความรู้สึก ความพอใจ การใช้ชีวิต ฯลฯ หลังการรักษานะคะ

ตอนเรียนก็มีแต่ให้ผู้ป่วยอ้าปาก วัดนั่นวัดนี่เท่านั้น นักศึกษา
พอใจ อาจารย์พอใจก็ผ่าน requirement

ลองให้ความสนใจกับความรู้สึกผู้ป่วยมากขึ้น ถามเขา
ทั้งก่อนและหลังรักษา แล้วใช้เป็นเกณฑ์สำคัญในการประเมิน
การรักษา ปัจจุบันมีหลายท่านนำดัชนีเป็นเรื่องเป็นราวมาใช้
ก็ดูจริงจังดีคะ ที่ใช้กันมากๆ ได้แก่ OIDP (oral impacts on daily
performances) และ OHIP (oral health impact profile) index
คร่าวๆ นะคะ OIDP ถาม 8 ข้อ ได้แก่ การกิน การทำความสะอาด
ช่องปาก การพูด การพักผ่อนนอนหลับ การรักษาอารมณ์
การยิ้ม การศึกษาหรือทำงาน การเข้าสังคม ส่วน OHIP มี 49
ข้อคะ จำนวนข้อเยอะแต่แต่ละข้อถามเร็วกว่า ถ้าสนใจ
หาอ่านได้เยอะแยะคะ ถ้าไม่ต้องทำวิจัย คิดเองทำเอง
ได้เลยคะ กำหนดให้ต้องถามผู้ป่วยด้วยถึงความรู้สึก
อาการ การใช้ชีวิต ฯลฯ นอกเหนือไปจากการประเมิน
ทางคลินิกที่ทำอยู่ ทั้งในการตัดสินใจให้การรักษา และ
การประเมินผล แต่ถ้าจะทำวิจัยเพื่อประเมินผลการ
รักษา ขอเถอะคะ ความสำเร็จของงานไม่จบแค่ผลลัพธ์
ในระดับคลินิกนะคะ 😊